

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

Glasi Slovencev v Argentini

Leto LXXIX | 26. julija 2020 - Buenos Aires, Argentina | Št. 12

www.svobodnaslovenija.com.ar

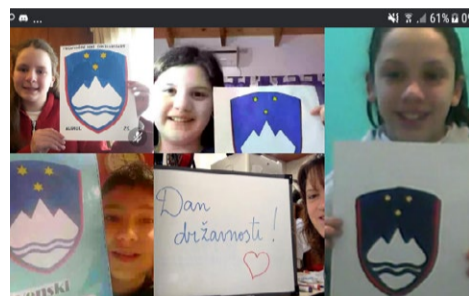
Svobodna Slovenija

V BARAGOVŠOLI SE DOGAJA

Mesec junij vedno prinese k nam spomine in posebna doživetja.

Letos pa še posebno, ker mislo skupaj v razredu in v šoli. To doživetje je res nekaj posebnega, ker se vsi, učenci in učitelji, prilagajamo posebnim urnikom, družinskim po-

trebam ter še mnogočemu...

Zato imajo nekateri razredi pouk ob petkih dopoldan, spet drugi pa ob sobotah, da si bratci med seboj lahko delijo sredstva za delo. Najmlajši imajo pa pogovore, pesmice, posnetke, ter različne vaje za pridobivanje besednega zaklada. Letos se res vse malo drugače ujema, a zaradi koronavirusa smo si tako zamislili šolsko leto z upanjem, da otroci ne bodo prikrajšani v slovenščini. Saj smo vsi, otroci in starši, zasuti z delom, ki ga nismo bili tako navajeni.

Vsako prvo nedeljo v mesecu otroci in učitelji sodelujemo pri šolskih mašah z branjem in prošnjami.

Drugo soboto v mesecu juniju smo se spomnili na domobrance. Starejši otroci so napisali

kratko zgodbo o njih in o tem, kako so domovino branili proti napadalcem in se borili za vero, svobodo.

Mlajši so pa skupaj molili ter narisali križ in slovenski šopek njim v slavo in spomin.

Dva tedna kasneje smo pa praznovali Dan državnosti. Starejši so z učiteljico Moniko Urbanija Koprivnikar imeli razlago o slovenskem grbu, o pomen tega dneva in o tem,

kako se je Slovenija borila za samostojnost. Otroci tretjega in četrtega razreda so skupaj z učiteljico Lucijano zapeli slovensko himno in se spominjali, kako smo lani ob tem prazniku tekmovali s slikami. Za konec smo zapeli »Staršev sem slovenskih sin«.

Najmlajši so dobili enostavno nalogo: narisati grb ali zastavo naše srčne domovine.

V slovenski skupnosti delamo zato, da se najmlajši zavedajo, da pripadamo tudi neki deželi tam pod Triglavom in zato ohranjamo jezik, običaje, kulturo in vse kar nam to pomeni. Da nosimo v srcu to daljno domovino, ki seveda tudi nas nosi pod svojim srcem.

Zdaj se pripravljamo za zimski počitek z upanjem, da se kmalu znova srečamo brez posredovanja ekranov.

LvS

NAJ SE ZAČNE 21. STOLETJE!

13. julij 2020: Narodni dom in "dvojna" Bazovica

Bazovica, drugi del

Tako mi je 13. julija neke okoli poldne napisala na whatsapp kolegica na radiu, ko je v neposrednem prenosu po prvi italijanski državni mreži RAI - ki je bila dostopna 60 milijonom italijanskih državljanov - sledila dogajanju na bazovski gmajni. Predsednika Italije in Slovenije Sergio Mattarella in Borut Pahor sta se krepko prijela za roko pred vencem, ki sta ga položila k spomeniku štirim bazoviškim junakom.

Brez besed. Z vso sporočilnostjo, ki jo prinaša spoštljiva tišina. Nekaj globokega, slovesnega, zdravilnega je bilo v tem dejanju, ki je bilo pogumno dejanje. Priznanje, da pri uporabi primorskih Slovencev proti nasilnemu raznorodovanju fašističnega režima ni šlo za terorizem.

6. septembra 1930 ob zori so pod vojaškimi streli padli štirje mladi primorski antifašisti, ki jih je posebno fašistično sodišče razglasilo za krive. Krivi so bili, da so se uprli poitalijančevanju, ki se je z nasiljem, a tudi z zakoni, začelo dobro desetletje prej. Za italijanski pravni sistem ostajajo še danes teroristi, poklon italijanskega predsednika pred spomenikom, ki nanje spominja, je zato bil nekaj izjemnega.

Za nas Slovence, kjerkoli že živimo, so Ferdinand Bidovec, Fran Marušič, Zvonimir Miloš in Alojz Valenčič od tistega ranega septembrskega jutra leta 1930 junaki, bazoviški junaki. Po njih so poimenovane šole, ulice, dvorane, organizacije.

13. julija 2020 se je zgodilo prvič, da se je kak italijanski predsednik poklonil pred tem spomenikom, pred katerim se ves poveljni čas v začetku septembra zbira množica naših ljudi na vsakoletni spominski svečanosti.

Pravijo, da je bila simbolna gesta Sergia Mattarelle pomembna tudi za pravno rehabilitacijo teh žrtev, za katero si neuspešno prizadevamo že desetletja.

Bazovica, prvi del

Poklon na bazovski gmajni je bila druga postaja zgodovinskega dne, ki se je za predsednika obeh držav začel na drugem simbolnem kraju, oddaljenem le lučaj od gmajne, pri bazovskem šohtu, ki ga je italijanski del tu živečega prebivalstva izbral za simbol trpljenja in žrtev poveljni pobojev. Tistih, ki so se v Trstu, Gorici in njuni okolici zgodili med 40-dnevno priso-

tnostjo jugoslovanske vojske od 1. maja do 12. junija 1945. 40 dni, ki so še dodatno otežili z zgodovino, bolečino in krivicami utrujeno zemljo in ljudi ter postavili na kocko mirno sobivanje prebivalstva ob meji za več desetletij.

Italijanska država jim je pred 15 leti posvetila dan, ki ga obeležujejo 10. februarja, ko se spominjajo žrtev kraških jam (fojb) in ekodusa Italijanov iz Istre. Osrednja državna slovesnost poteka pri bazovskem šohtu, vsako leto poslušamo, kako so bile to italijanske žrtve etničnega čiščenja Slovanov. V resnici je to bilo ideološko čiščenje revolucionarjev, ki se je sočasno dogajalo tudi doma, v kočevskih gozdovih, pri Hudi jami, pri Hrastniku. Med žrtvami fojb je bila sicer glavina Italijanov, med njimi pa so bili tudi Slovenci. Tako kot med krvniki niso bili le Slovenci oz. Slovani.

Borut Pahor je prvi predsednik Republike Slovenije, ki se je poklonil pred tem spomenikom. Ni sicer prvi Slovenec, saj se vsakoletne svečanosti ob 10. februarju udeležujejo tudi nekateri župani slovenskih občin v Italiji oz. naši slovenski parlamentarci.

Predsednika Borut Pahor in Sergio Mattarella sta tudi na tem kraju bolečine postala pred vencem, z roko v roki.

Narodni dom

13. julij je bil sicer izbran in nekaj mesecev prej napovedan za srečanje predsednikov obeh držav zaradi druge obletnice in tragičnega dogodka, ki se je zgodil v zgoščenem 20. stoletju. 13. julija 1920 - pred sto leti - je namreč gorel Narodni dom v Trstu, simbol najvišjega družbenega vzpona slovenskega človeka na našem koncu. Narodni dom je kraljeval v mestnem središču, bil večnamenska, večnadstropna in moderna stavba, ki si jo je zamislil sloviti arhitekt Max Fabiani, v njem

so prirejali prireditve, kulturne in športne dogodke, domovale pa so tudi odvetniške pisarne in druge dejavnosti vključno s hotelom. Njegov požig simbolizira začetek fašističnega preganjanja, ki je na Primorskem trajalo dve desetletji. V sto letih je bilo več poskusov, da bi se vrnil v slovenske roke, vsi so bili neuspešni. Zaščitni zakon za slovensko manjšino, ki je bil odobren leta 2001 in na katerega smo Slovenci v Italiji čakali ves poveljni čas, pa v svojem 19. členu prinaša določilo, ki pravi, da se slovenske organizacije v prostore obnovljene stavbe lahko vrnejo. Gre za prilagojeno formulacijo izvirnega osnutka, saj v njem ni govor o slovenskem lastništvu, kot niti da to postane slovenski dom. Na njegovo uresničevanje smo morali po čakanju na odobritev čakati še dve desetletji, a začelo se je premikati.

In ravno ta bi moral biti osrednji dogodek dneva, ki ga je "dvojna" Bazovica s svojo močno sporočilnostjo zasenčila, in sicer podpis dogovora o vračanju Narodnega doma Slovincem.

Do slovesnega podpisa je prišlo na tržaški prefekturi, ki je izpostava rimske vlade na krajevni ravni, besedilo je podpisalo osem predstavnikov soudeleženi sredin, med katerimi sta bila dva italijanska ministra in predsednika slovenskih krovnih organizacij, v prvi vrsti pa sta nad dogajanjem bdela predsednika obeh držav. Šest strani in 13 členov: osrednji del dogovora prinaša postopke in časovnico, ki bo, če bo obveljala politična volja, v naslednjih letih omogočila prenos lastništva na slovensko fundacijo in vrnitev Slovencev v zgodovinsko stavbo, ki smo jo zgradili leta 1904. Glavno oviro predstavlja tržaška univerza, ki domuje v teh prostorih in za katero mora tržaška občina urediti nadomestne prostore, ki so bili že evidentirani, a je za selitev potrebnih več formalnih korakov.

Boris Pahor

V reprezentančnih prostorih tržaške prefekture se je zgodil tudi poseben poklon naši narodni

Slike: Quirinale.it

skupnosti. Predsednika Italije in Slovenije Sergio Mattarella in Borut Pahor sta tržaškemu pisatelju in intelektualcu, 106-letnemu Borisu Pahorju, vročila najvišji odlikovanji obeh držav. Boris Pahor je še edina živa pričča tistega tragičnega požiga, ki se je zgodil 13. julija 1920, kot deček je gledal, kako plameni požirajo ponosno slovensko stavbo. V zrelih letih je svoje občutke prelil v povest Grmada v pristanu. Je pričevalec tragedij "kratkega" stoletja, demokrat, ki brez zadržkov obsoja tri totalitarizme 20. stoletja, in to iz prve roke, saj je okusil vseh tri. Odlikovanji je posvetil žrtvam, o katerih je pisal in ki nasilja niso preživele.

Za konec

Te vrstice pišem teden dni po mejniku, ki se nam je zgodil 13. julija v Trstu. Komentarji v časopisih so se polegali in se lotevajo drugih tem, take in drugačne polemike tudi, edinole splet še vztraja s svojo neizprosno grobstvo. Nasprotovanj trem simbolnim gestam v prejšnjih tednih in na sam 13. julij ni manjkalo, a so, k sreči, ostale ob robu dogajanja, vlak zgodovine je bil močnejši in je vozil mimo njih.

Tu so bili italijanski radikalni nacionalistični krogi, ki so nasprotovali vračanju Narodnega doma Slovincem (nekateri celo trdijo, da smo si dom sami požgali) in poklonu italijanskega predsednika pred spomenikom bazoviškim junakom - teroristom.

Tu so bili levičarski krogi v Sloveniji, ki so si upali za italijanske pojme na pošastno žaljiv način napadati slovenskega predsednika zaradi simbolne geste pri bazovskem šohtu.

Tu so bili radikalni levičarski krogi v slovenski manjšini v Italiji, ki so skupaj z matičnimi napadali slovenskega predsednika Pahorja in naše manjšinske predstavnike.

Kot rečeno, obrobne in spolitizirane sredine, ki jim ni uspelo, da bi spremenile tok dogajanja.

Močni občutki tistih, ki smo bili prisotni na kateri od omenjenih postaj, ostajajo, kot tudi zavest, da bo od nas odvisno, ali bomo znali izkoristiti naboj izrednosti tega dne: bolj sproščeno sobivanje med tu živečima narodoma se bo uresničilo, če bomo znali nadgraditi simbolno dejanje obeh Bazovic, Narodni dom bo ponovno postal središče slovenskega dogajanja v mestnem jedru, če si bomo za to znali prizadevati.

Naj se torej začne 21. stoletje!

Erika Jazbar ZA SVOBODNO SLOVENIJO

56. SEMINAR SLOVENSKEGA JEZIKA, LITERATURE IN KULTURE *(na daljavo)*

Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik je v slovenski skupnosti v Argentini morda najbolj znan po Mladinski poletni šoli, ki se je udeležijo vsako leto maturantje ob zaključku Srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka. Med jezikovne tečaje in druge dejavnosti, ki se med letom vrstijo na Centru, pa se uvršča trdoživ seminar, saj od svojega začetka leta 1965 ni odpadel niti enkrat.

Letošnjo dvotedensko prireditev je Oddelek za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani prilagodil situaciji in tako med 6. in 17. julijem uspešno izpeljal iz Ljubljane v svet 56. seminar slovenskega jezika, literature in kulture oz. prvi Seminar na daljavo. Vodja seminarja Damjan Huber je 36 udeležencev iz 17 držav že pred samim začetkom seznanil s pestrim programom in jim po opravljenem jezikovnem testu ter ustnem testiranju poslal študijsko gradivo, ki je pristalo tudi v poštne nabiralniku udeleženca in udeleženke iz Argentine. Slednja sta prejela štipendijo v okviru lektorata slovenščine na Univerzi v Buenos Airesu, ki ga letos v novi obliki učenja prireja profesorica Tjaša Lorbek.

Na otvoritev seminarja so se priklopili sodelavci iz Slovenije in udeleženci z vsega sveta. Predstavili so se in si med seboj pomahali v pozdrav. Zatem so se napotili v predavalnico, tj. spletno učilnico, kjer so, uvrščeni v pet skupin, z enostavnim klikom vsak dan obiskovali lektorske vaje. Profesorji so jim preko videokonference prenašali znanje in izkušnje, navduševali so slušatelje za razmislek in nadaljnje raziskovanje še odprtih problemov v jezikoslovju. Obenem so usposobili učence za pravopisno in jezikovno pravilnost, preko ekrana so delili prosojnice z razlago slovničnih strokovnih izrazov ter jim nudili praktične primere iz telekomunikacijskih reklam in odlomke iz poročil slovenskih časopisov. Tako so približali mednarodni skupini udeležencev na zanimiv način to, kar je aktualno na ravni jezikoslovja. Udeleženci so izpopolnili svoje znanje slovenščine, se predvsem poglobili v slovnico, a so delali tudi na komunikacijskih veščinah, in sicer so pripravili govorni nastop za soudeležence, ki je vseboval zanimivo tematiko, upoštevajoč knjižni govor in telesno držo pred kamero. V dnevni red so zatorej vključili konverzациjo, na primer s kratko diskusijo o perečih

temah in tudi s predstavitevjo samopodobe posameznih narodov. Pogovarjali so se namreč o navadah, povedali kakšno šalo o svoji državi in od domačinov potrdili stereotipe o Slovencih.

Študentje ljubljanske slovenistike so ob srečanjih z udeleženci povedali, kaj sami pravijo za Slovence glede na pripadnost določeni pokrajini. Za druženja so študentje pripravili različne dejavnosti, na primer igre, tvorjenje stavkov in zgodb, predstavitev narečnih skupin in podnarečij, nakar so morali udeleženci ugotoviti pomen narečnih besed. Brali so tudi priljubljene slovenske pesnike.

Pri lektorskih vajah so bili vključeni razni posnetki pesmi, ki so usmerili pozornost na naglas in izgovorjavo. Na to je še posebno opozarjal enkrat na teden pri fonetičnih vajah profesor fonetike. Profesor je hitro ugotovil težave posameznih udeležencev pri izgovorjavi slovenskih glasov in jim glede na to dodelil fonetične vaje. Podobno kot pri športu je treba mišice natrenirati, v teku enega tedna so udeleženci ponavljali sklop besed in prebrali celotno besedilo pri zadnji uri.

Veliko zanimivega je šest predavateljev jas-

no izreklo na predavanjih, usmerjenih na slovenski jezik, literaturo in kulturo. Bila so javna in odprta, povzetki pa bodo objavljeni v arhivu seminarja.

Udeleženci so si za razvedrilo ogledali slovenski film in gledališko predstavo. Seveda je manjkala obisk gledališča sredi Ljubljane, pogrešali so izlete in druženja v živo. Vsekakor pa so na Seminarju uživali v živem stiku s slovenskim jezikom.

»Kaj pozitivnega vam je prinesel koronačas?« je vprašal profesor na prvem srečanju. Nanj bi zopet odgovorila: Prednost, da sem se lahko udeležila Seminarja na daljavo, kljub urniku po slovenskem času, saj bi drugače težko fizično potovala. Naj gre zahvala vsem, ki so potrpežljivo odgovarjali na naša vprašanja in razširili naše vedenje tako, da so nas popeljali skozi razna poglavja slovenskega jezika, literature in kulture.

Internetna povezava je bila vseskozi dobra. V upanju, da ostanejo v stiku, so udeleženci prižgali mikrofona in še zadnjič pomahali v slovo, dokler se ni spet ekran zatemnil.

MAPodržaj

IN MEMORIAM | *Andrej Selan*

V četrtek, 16. julija, je odšel v večnost naš dragi g. Andrej Selan.

Naše življenje je zaznamoval z zgleodom ljubezni do Boga in Marije, ki ga je izražal s petjem vseh povsod in kjerkoli je bila prilika.

Sledi skromen osnutek bogatega življenja, ki nam ga je podaril.

Rojen je bil na Trati pri Velesovem (občina Cerklje) na Gorenjskem. Pri šestih letih je skupaj z vso družino zapustil domači kraj, preživel begunska leta v Avstriji do leta 1948, ko so se izselili v Argentino.

V Buenos Airesu se je šolal v Salezijanskih zavodih, kjer se je tudi navdušil za delovanje z mladimi.

Veselje do petja je skozi dvanajst let zvesto gojil kot član priznanega Slovenskega pevskega zbora Gallus.

Že kot mlad družinski oče je na pobudo dr. Alojzija Starca sprejel vodstvo skupine mladih glasov. Z njimi je leta 1971 ustanovil Mladinski

pevski zbor San Justo, h kateremu se je sčasoma pridružilo še okrog petdeset novih pevcev. Skozi 20 let je vodil mlade iz našega okraja, jih učil, navduševal in jim posredoval veselje do petja. Težko je izračunati, koliko dragocenih ur, dobre volje, požrtvovalnosti in vztrajnosti je podaril skozi ti dve desetletji.

Nešteto mladih je šlo skozi vrste zbora, kjer so se naučili ljubiti slovensko pesem in besedo. S svojim delom jih je ohranil za Dom in za slovenstvo. V brošuri ob 50-letnici mladine Našega

doma je mladim položil na srce: »Držite skupaj, ne bojte se vprašati starejše za nasvet, ne bojte se prositi za pomoč, ne bojte se govoriti po slovensko, ker je lepa govorica, to je naša kri in jo moramo še naprej obdržati.«

G. Andrej je poučeval tudi v osnovni šoli Franceta Balantiča. Ob popoldanskih urah je dolga leta zbiral osnovnošolske fante pri nogometu.

Bil je aktiven član Farnega odbora. Skoraj ni bilo maše in svete ure ali slovenskega romanja, kjer ne bi organiziral in vodil cerkvenega petja.

Za bogato požrtvovalno in dolgoletno delo, v prid sanhuške mladine in celotne slovenske skupnosti v Argentini, je g. Andrej Selan prejel sledeča priznanja:

- zlato Gallusovo priznanje od ZKO Slovenije ob 25. obletnici MPZ San Justo (1996)

- priznanje društva Zedinjena Slovenija za delo med Slovenci v Buenos Airesu (2001)

- odlikovanje dolgoletnemu članu in odborniku Našega doma San Justo ob njegovi 70-letnici (2008)

- ob 40-letnici MPZ San Justo, posebno priznanje Ministrstva za Slovence v zamejstvu in po svetu, ustanovitelju in dolgoletnemu zbo-

rovodji za pomemben prispevek k ohranjanju slovenske identitete in promocije slovenske kulture v Argentini (2011)

- ob 59-letnici Našega doma San Justo je g. Andrej bil imenovan za častnega člana Doma, kot priznanje njegovemu delu v skupnosti, še posebno s petjem in pri mladini (2015)

- ob 80. rojstnemu dnevu je g. Andrej prejel priznanje in zahvalo ustanovitelju MPZ San Justo in dolgoletnemu zborovodji. V imenu Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu mu je podelila odlikovanje tedanja veleposlanica Republike Slovenije v Argentini ga. Jadranka Šturm Kocjan (2018).

Bogu se globoko zahvalimo za prelepi zglede vernega človeka, Slovenca in domoljuba. Prosimo Vsemogočnega, naj mu bogato poplača toliko dobrega, ki ga je opravil v prid celotni slovenski skupnosti! Vedno ga bomo ohranili v naših hvaležnih srcih! Zdaj že prepeva v nebeškem zboru!

Domačim in prijateljem pa izrekamo naše globoko sožalje!

Odbor Našega doma San Justo

DEJMO FANTJE, KDO BO PEL?

Moj prvi spomin na Andreja je dan njegove poroke z Marijo, mamino sestrično, nekega lepega in vročega poletnega večera. Takrat sem bil še otrok, komaj šest let star, ampak se zelo dobro spominjam te poroke, ker je bila prva, na katero sem bil povabljen. Ponavadi nimamo veliko spominov iz tako mladih let, vendar mi je prijetno in veselo vzdušje praznovanja tistega dogodka ostalo močno vtisnjeno v spomin. Otroci smo celo noč tekali okrog, in nikoli ne bom pozabil koliko NOEL sladolednih lučk (helados »en palito«) smo pojedli. Dobro se spomin, da smo se vrnili domov, ko se je že danilo, kar je bilo zame nekaj, česar še nisem doživel. Takrat sem že začel opaziti pri Andreju tisto, kar ga je spremljalo celo življenje: njegovo izjemno družabnost in njegov dobrovoljen značaj. Brez dvoma je k temu pripomoglo njegovih 40 let izkušenj kot prodajalec, vedno na poti pri strankah po vsem Buenos Airesu. »Un tipo con calle«, pravimo v Argentini.

Najbolj pomembno zame pa je to, da sem spoznal njegovo najboljšo plat, ker je bil v krogu družini najbolj sproščen in zabaven. Da si lažje predstavljate, bi lahko omenil naše počitnice v Cordobi. Bile so res nepozabne. Takrat je Andrej imel svetlo modri Fiat 600. Ko danes vidim parkiran kakšen Fiat 600 se vedno približam in ga natančno opazu-

jem, ker mi še vedno ni jasno, kako je lahko Andrej vanj stlačil vso družino in jih peljal tako daleč z vso prtljago vred. Štiri družine smo skupaj počitnikovale, in ker nas je bilo toliko in smo si bili tako različni, imamo nešteto anekdot, ki bi se lahko primerjale s tistimi družine Campanelli nedeljskega televizijskega sporeda tistega časa. Za primer bom opisal eno naših klasičnih anekdot: »asados« v Los Paredones, kjer smo šli čisto do konca poti, da nas nobeden ni slišal. Mlajši smo preživljali cele dneve v vodi in od daleč poslušali glasni smeh naših staršev, ki so se bavali s svojimi zgodbami, še posebej, ko so se moški pretvarjali, da so pijani. Spominjam se uboge Tomažinove mame, kako jih je presenečeno, skoraj prizadeto gledala. V teh stvareh je bil seveda Andrej tisti, ki je prižgal iskro. Povedati pa moram tudi drugo plat, namreč, da ni

bilo niti ene cerkve v okolici, ki je ne bi obiskali in v njej peli Marijinih pesmi. Domačini so kar gledali in občudovali. Bili so res izjemni glasovi. Seveda, z Andrejem na čelu to ni bilo težko. Ob večerih pa, po koncu večerje pri Hanželiču, je cela skupina, kot v nekem svetemu obredu, odnesla svoje stole na vrt pod borovce in tam pela narodne in ljudske pesmi, v spokojni podeželski noči pod zvezdnatim nebom. Težko bi vam opisal občutke, ki sem jih doživljal, ko sem jih videl in slišal peti. Na njihovih obrazih se je videlo, da je šlo za močne vezi, spomine na njihovo otroštvo v Sloveniji, njihovo popolno povezavo s stvarmi in nostalgijo, ki je tisti, ki se nismo rodili v Sloveniji, ne bomo morali nikoli dojeti na isti način. Vem, da nisem mogel takrat občutiti istega, kar so oni občutili v tistih čarobnih nočeh, ampak že samo misel na to me gane.

Andrej je nedvomno to zelo dobro razumel, kajti njegovo življenje je bilo pravi apostolat pesmi, če to sploh obstaja. Bil je stalni promotor te posebne, zanj tako osebne umetnosti. Ko je vodil zbor je bil kar precej strog, ampak le zato, ker je imel vedno v mislih nekaj več. Na svoj način se je zavedal, da so vaje bile le sredstvo, ki je vse pri-sotne povezovalo bolj kot karkoli drugega. »Ajde fantje, dejmo eno zapet!«

Slika, ki sem jo izbral, za dopolnitev tega članka, odseva njegov odnos in duh. Vedno z iskrico v očeh in pripravljen na šalo. Vedno na mestu, ekstrovertiran in smešen. Urejen in uravnote-

žen. Malokrat smo ga videli jeznega. Bil je tudi tekmovalen, predvsem pri nogometu. Tak je bil in takega se ga bom vedno spominjal. Ker zaradi trenutnih razmer nismo mogli spremljati družine drugače, kot po telefončku, sem jim lahko sporočil, da bom imel samo lepe spomine nanj, ker je res tako. Ta obraz, ki ga vidite na sliki, je isti, ki ga boste vsi videli naslednjič, ko se snidemo v Očetovi hiši. Videli ga bomo znova s svojo preprosto in nalezljivo nagajivostjo.

Sedaj pa moramo preboleti ta trenutek slovesa in se okrepite ob njegovem zgledu in vztrajnosti. Andrej je vse življenje sadil, in to se lahko opazi pri njegovi družini. Če obstaja nekaj, kar Slovenci res znamo, je to zbiranje ob petju, in za to so za-služne osebe, kot je bil Andrej.

Ta članek ne sme biti žalosten, ker smrt ni žalostna odkar jo je Gospod na križu premagal. Večno življenje si zaslužijo vsi dobri ljudje, kajti Bog nas kliče k Božji gostiji, in ta prehod je lahko samo obljuba radosti. Čeprav nam Sveto pismo ne ponuja jasnega odgovora o tem, ali angeli res pojejo, mislim, da gre le za semantično kratkovidnost, kajti Bog je ustvaril človeštvo s prirojenim občutkom za glasbo in petje, še posebej, kar se tiče češčenja. Zato ne dvomim v to, da Andrej s svojim neutrudljivim navdušenjem že zbira duše: »Ajde, dejmo eno zapet!«

Jože Lenarčič

OB 100 LETNICI ROJSTVA SE DR. BRANISLAVE SUŠNIK SPOMINJAMO TUDI V SLOVENIJI

Med Slovenci, ki so domovino zapustili leta 1945, je bila tudi dr. Branislava Sušnik. Po otroštvu in mladosti, preživetih v Medvodah in Polju pri Ljubljani, je študirala v Ljubljani, na Dunaju in v Rimu. Diplomirala je iz prazgodovine in zgodovine, doktorirala iz etnozgodovine in uralo-baltiške lingvistike, specializirala se je za kulture in jezike Bližnjega Vzhoda ter klinopisne plošče iz Kapadokije. Njen oče, orožnik Jožef Sušnik, je bil prva načrtno izbrana žrtev revolucionarnega nasilja v Ljubljani. Morilec je prišel oblečen v orožniškega častnika, pozvonil na njegova vrata in ga ustrelil vpricho ene od hčera.

Verjetno je bil tudi to razlog, da je Sušnikova leta 1945 želela zapustiti Slovenijo oziroma Jugoslavijo. Ob poskusu prehoda meje z Italijo so jo zaprli v Ajdovščini, nato pa ji je uspel prehod preko severne meje v Avstrijo. Nekaj časa je bila v taborišču v Lienzu, nato pa je odšla k šolskim sestram v Rim in z njihovo pomočjo leta 1947 v Buenos Aires. Od tam jo je pot kaj kmalu vodila v Paragvaj, kjer je v Asuncionu vse do svoje smrti leta 1996 vodila Etnografski muzej in se ukvarjala s preučevanjem indijanskih plemen. Antropologinja, arheologinja in jezikoslovka je bila v svoji novi domovini Paragvaj prepoznana kot vrhunska znanstvenica in večkrat nagrajena. Prejela je najvišje državno priznanje za znanost, v glavnem mestu Paragvaj so po njej

Park dr. Branislave Sušnik v centru Medvod, kjer se je dr. Sušnikova rodila.

Slika: H. Janežič

poimenovali ulico, njeno podobo pa so natisnili tudi na poštni znamki.

Že leta 1956 je v Vrednotah objavila prispevek z naslovom Verovanje Indijancev Lengua (Sušnik, B. Verovanje Indijancev Lengua. Vrednote, 1954, 2. knjiga, str. 169-177), leta 1958 pa jo je ob njenem obisku Buenos Airesa intervjuval dr. Tine Debeljak in pogovor objavil v reviji Meddobje (Debeljak, T. Srečanje z raziskovalko indijanskih plemen dr. Branko Sušnikovo. Meddobje, 4/1958, št. 4, str. 319-323). Zanimiv pogovor sta nadaljevala tudi kasneje s pomočjo pisem in dr. Debeljak je raziskovalko indijanskih plemen predstavil spet v jubilejni številki Zbornika Svobodne Slovenije 1973-1975 (Debeljak, T. Dr. Branislava Sušnik. Zbornik Svobodne Slovenije 1973-1975, Buenos Aires, 1976).

V domovini zanjo nismo (smeli) vedeti. Z njenim znanstvenim delom in raziskavami je bila v Sloveniji do leta 1991 seznanjena le peščica. Zanimanje zanjo pa je oživelo v zadnjih letih in letos, ko bi dr. Sušnikova praznovala stoti rojstni dan, doseglo vrhunec. Že v začetku leta 2019 je bila pod okriljem Ministrstva za zunanje zadeve Republike Slovenije ustanovljena skupina za obeležitev 100. obletnice rojstva slovensko-paragvajске antropologinje Branislave Sušnik, ki je številne slovenske institucije povezala v skupen projekt. V potek je kljub skrbnim pripravam posegla epidemija, prvi večji dogodek se je zato odvil šele 3. julija 2020.

Dr. Branislava Sušnik se je rodila 28. marca 1920 v Medvodah in prav tam, na sotočju Save in Sore, so se že v letu 2019 s sklopom prireditev odločili pokloniti njenemu spomenu ter jo vrniti v zavest prebivalcev ne le njenega rodnega kraja pač pa tudi širše domovine. S pomočjo terenskega dela, umetniškega ustvarjanja, razstave, delavnic, javne predstavitve projekta in okrogle mize, različnih pobud k posredovanju védenja o njej ter prebiranja njenih del, brskanja po arhivih in zbiranja gradiva ter intervjuvanja različnih

Spominsko ploščo dr. Sušnikovi sta odkrila dr. Boštjan Žekš, svetovalec predsednika Republike Slovenije in njegova ekscelencija dr. Juan Francisco Facetti, veleposlanik Republike Paragvaj v Republiki Sloveniji, ki je dr. Sušnikovo tudi osebno poznal.

Slika: UPRS

sogovornikov iz Medvod, Slovenije in Paragvaj, so skušali obuditi spomin na medvoško znanstvenico in njeno delo, obenem pa spregovoriti o kompleksnosti, ki ga spomin in spominjanje prinaša. Sprva v realnem okolju načrtovana razstava se je zaradi epidemije preselila na splet, kjer je Založba Malinc iz Medvod v sodelovanju z urugvajsko-slovenskim umetnikom Franciscom Tomsichem in s pomočjo antropologinje in vizualne umetnice Henrike von Dewitz vzpostavila portal Bivališča Branislave Sušnik <https://branislavasusnik.wordpress.com/>

Slovesno dogajanje se je 3. julija 2020 začelo že popoldne, ko sta župan Medvod Nejc Smole in njegova ekscelencija dr. Juan Francisco Facetti, veleposlanik Republike Paragvaj v Republiki Sloveniji, odkrila informativno tablo v na novo poimenovanem Parku dr. Branislave Sušnik ob medvoški tržnici. Odločitev o poimenovanju parka je na svoji 10. redni seji soglasno sprejel Občinski svet Občine Medvode.

Zvečer ob 20. uri pa so na sotočju Sore in Save, v galeriji Obrazi sotočja za Knjižnico Medvode, odkrili spominsko ploščo, posvečeno dr. Branislavi Sušnik. Slavnostni govornik ob odkritju je bil akademik dr. Boštjan

Žekš, svetovalec predsednika Republike Slovenije, tudi častnega pokrovitelja dogodkov ob 100. obletnici rojstva dr. Branislave Sušnik. Goste je nagovoril tudi gostujoči govornik njegova ekscelencija dr. Juan Francisco Facetti.

Obiskovalci smo se na naslednje prizorišče sprehodili skozi galerijo na prostem, kjer je še do jeseni na ogled razstava o dr. Sušnikovi. S pomočjo fotografij dr. Sušnikove, ki jih hrani Narodna in univerzitetna knjižnica, jo je oblikovala in postavila ekipa, avtorica portala Bivališča Branislave Sušnik. Z njo so metaforično obrnili vlogo antropologinje Branke in jo s predstavitvijo na razstavi ponovno prinesli v njen rodni kraj.

Na prizorišču na prostem se je nato odvila slavnostna seja Občinskega sveta Občine Medvode, katere rdeča nit je bilo prav življenje dr. Sušnikove. Zbrane je z občutenimi besedami nagovorila ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helena Jaklitsch, na slavnostni seji pa so občanom in organizacijam podelili občinska priznanja za dosežke in dolgoletno izjemno uspešno delo na področju prostovoljstva, gospodarstva, družbenih in drugih dejavnosti v občini Medvode.

S tem se dogajanja okrog obeležitve 100. obletnice rojstva dr. Sušnikove še niso izpela. Na 26. slovenskem festivalu znanosti v septembru 2020 bo antropologinji dr. Branislavi Sušnik posvečen eden od festivalskih dni, predvidoma med 18. in 19. novembrom pa bo v Cankarjevem domu v Ljubljani potekala Mednarodna znanstvena konferenca Dr. Branislava Sušnik in sodobniki – ambasadorji slovenske znanosti v Južni Ameriki. Velika pregledna razstava o življenju in delu »La doctore«, kakor so slovensko raziskovalko imenovali v Paragvaju, ki nastaja v sodelovanju paragvajskega Museo Etnografico Andres Barbero in Slovenskega etnografskega muzeja, kjer bo tudi na ogled, pa bo odprla svoja vrata v marcu 2020.

Verjamem, da je dr. Branislava Sušnik z vsemi dogodki in spominjanji spet našla svoj dom v Sloveniji in predvsem v slovenskem spomenu na sončni strani Alp.

Helena Janežič ZA SVOBODNO SLOVENIJO

OkrOgle OBLETNICE

Jakob Petelin - Gallus (1550 - 1591)

Pred 470 leti se je rodil v Ribnici na Kranjskem (pod Habsburškim svetim rimskim cesarstvom) Jakob Petelin - Gallus, pozno-renesančni skladatelj. Glasbena zgodovina Gallusa poleg Giovannija Pierluigija da Palestrino in Orlandom di Lassom povezuje v trojico največjih skladateljev druge polovice 16. stoletja.

Življenjepis Gallusa

Rodil se je konec julija leta 1550 v Ribnici. Domnevno se je izobraževal v cistercijanskem samostanu v Stični, kjer so poleg osnovnih znanosti poučevali tudi glasbo. V predgovorih njegovih skladb Gallus omenja Stično in pravi, da se je že od mladosti posvetil glasbi in to ne zaradi dobička.

Okoli leta 1570 je zapustil Slovenijo, odpo-

toval najprej v Avstrijo, potem na Češko, Moravsko in Šlezijo.

Leta 1574 je bil član dunajske dvorne kapele, med 1580 in 1585 pa glavni glasbenik (Kapellmeister) pri škofu v Olmutzu na Moravskem.

Od leta 1585 do smrti je delal v Pragi kot organist pri cerkvi Sv. Janeza na Bregu, kjer je sam nadzoroval tisk svojih skladb. Umrli je 18. julija 1591 od izčrpanosti, saj je delal noč in dan in vse svoje imetje vložil v tisk glasb.

Gallusovo delo

Gallus je v Bohemiji predstavljal protirefor-

macijo in kombiniral polifonijo francosko-flamske šole visoke renesanse s slogom beneške šole. Njegova dela so bila cerkvena in posvetna ter izjemno plodna: pripisujejo mu več kot 500 del. Nekatera so za mnogo zborov.

Leta 1580 je v štirih knjigah izdal izbor 16 maš.

Posebno pozornost je namenil motetu, kot glasbeni upodobitvi liturgičnih in bibličnih tekstov. Moteti so tudi bili izdani v štirih zvezkih v letih 1586-1591, skupaj je napisal 374 motetov.

Posvetni zbori - madrigali - so izšli v treh knjigah (leta 1589 in 1590), skupaj jih je 53. Po njegovi smrti je Gallusov brat Jurij izdal še nadaljnjih 47 madrigalov. Skladbe so pisane na latinska besedila klasičnih, srednjeveških in renesančnih pesnikov.

Gallus je kot skladatelj užival velik ugled že za čas svojega življenja. Materialno in moralno ga je podpiral širok krog mecenov in častilcev. Podpirali so ga tudi cerkveni dostojanstveniki, ki so branili katolicizem pred reformacijo.

Po izrazni moči se Jakob Petelin Gallus uvršča med največje polifonike tistega časa.

Ali ste vedeli?

- Da je svoja dela podpisoval kot Iacobus Gallus Carniolus, kar priča, da ni nikoli pozabil na svoj izvir?

- Da je kot priznanje njegove ustvarjalnosti in njegovega pomena na glasbenem podro-

čju osrednja dvorana v Cankarjevem domu - največjemu hramu kulture v Sloveniji - poimenovana Gallusova dvorana? Vrhunsko opremljena dvorana omogoča prirejanje najzahtevnejših prireditev, ki si jih lahko ogleda do 1545 obiskovalcev.

- Da je bil leta 1990 ustanovljen v Ljubljani Gallusov sklad? Njegovo poslanstvo je zagotoviti najboljše pogoje za razvoj slovenskim izvajalcem z izobraževanjem, zagotovitvijo ustreznih instrumentov in s koncerti.

- Da je v Ribnici v parku kulture Gallusov kip (delo arhitekta Plečnika in kiparja Lojzeta Dolinarja), da se po njem imenuje nabrežje in je na Zadržnem domu v centru Ribnice vgrajena spominska plošča?

- Da je za 400-letnico Gallusove smrti Slovenska Akademija Znanosti in Umetnosti (SAZU) izdala Gallusova dela v dvajsetih zvezkih?

- Da ima del desnega nabrežja reke Ljubljane v Ljubljani, ki se razprostira od mostu svetega Jakoba do Koblerjevega mostu, ime Gallusov nasip (Gallusovo nabrežje)?

- Da Slovenski sklad za kulturne dejavnosti vsako leto zaslužnim glasbenikom podeli bronaste, srebrne in zlate Gallusove značke in plakete?

- Da je bil Gallus upodobljen na sprednji strani 200-tolarskega bankovca Republike Slovenije (tolar v sedanosti ni več v veljavi)?

- Da je v Argentini več kot 50 let deloval in prepeval SPZ Gallus, ki je skozi svojo bogato zgodovino štel okoli 350 članov?

Pripravil Jože Jan

VBA išče sodelavca

Buenos Aires, 20. julij 2020

Spoštovani,

Veleposlaništvo Republike Slovenije v Buenos Aires išče novega strokovnega sodelavca za začasno zaposlitev za polni delovni čas (40 ur tedensko), in sicer za delovno mesto:

Strokovni sodelavec za pomoč pri konzularnih in drugih delih (M/Ž)

Opis delovnih nalog:

- Vsakodnevna administrativno-tehnična opravila, vodenje korespondence, arhiviranje;
- Pomoč pri konzularnih nalogah;
- Zagotavljanje podpore pri diplomatskem in konzularnem delu veleposlaništva ter pri organizaciji sestankov in dogodkov;
- Pomoč pri poročanju veleposlaništva, obdelava podatkov, prevajanje, jezikovni pregled besedil, skrb za strokovno popolnost in celovitost pripravljenih dokumentov;
- Specifične naloge s področja medijev in upravljanje z družbenimi mediji;
- Specifične naloge s področja gospodarstva in znanstvene diplomacije;
- Sodelovanje s slovensko skupnostjo v Argentini in drugih državah akreditacije veleposlaništva;
- Vse naloge se opravljajo v skladu z navodili Ministrstva za zunanje zadeve in vodje veleposlaništva.

Pogoji:

- Zaželeno najmanj dve leti delovnih izkušenj;
- Znanje španskega, slovenskega in angleškega jezika na višjem nivoju;
- Univerzitetna izobrazba;
- Vozniško dovoljenje B-kategorije
- Poznavanje del z informacijsko tehnologijo za pisarniško rabo – programi iz okolja Windows (Word, Excel), elektronska pošta, internet.
- Poznavanje del z družbenimi mediji (Facebook, Twitter, Instagram, Flickr itd.)
- Veljavno dovoljenje za bivanje in delo v Argentini, če kandidat ni argentinski državljan.

Nastop dela: predvidoma 1. september 2020
Zaključek dela: predvidoma 31. december 2020

Vse zainteresirane kandidate prosimo, da prijavo, skupaj z življenjepisom

(<https://europa.eu/europass/eportfolio/screen/profile-wizard?lang=sl>)

in kratkim motivacijskim pismom v slovenskem jeziku pošljejo najkasneje do 3. avgusta 2020 do 23:59 ure na elektronski naslov veleposlaništva: vba@gov.si z oznako: »prijava na razpis«.

Po pregledu prošelj za začasno delo na veleposlaništvo bomo izvedli izbirni postopek ter preko videokonference opravili intervju oz. pogovor s kandidati, ki s se uvrstili v naslednji krog. Izbrani kandidat bo varnostno preverjen s strani Ministrstva za zunanje zadeve Republike Slovenije.

V razpisu veleposlaništva smo uporabili izraze zapisane v moški slovnični obliki, ki so uporabljeni kot nevtralni za ženski in moški spol.

Lepo pozdravljeni.

Veleposlaništvo Republike Slovenije

“ ZA RAZMISLEK IN NASMEH ”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

PREGOVORI IN CITATI

PRIJATELJI

V Argentini že dolga leta praznujemo “dan prijateljev” 20. julija, na drugih koncih sveta pa nekaj dni kasneje (30. julija). Sicer bi dan prijateljstva moral biti vsak dan, se vam ne zdi?

Koliko prijateljev imaš? Znani brazilski pevec Roberto Carlos bi jih želel imeti milijon, stari turški pregovor pravi, da je tisoč prijateljev premalo, en sam sovražnik pa preveč. Ni važno število prijateljev, samo da jih imamo!

O prijateljih in prijateljstvu je napisanih nešteto pesmi, pregovorov in citatov, nekateri sem izbral posebno za vas, dragi prijatelji!

• Prijateljstvo je kot steklo: ko ga razbiješ, ga ne spraviš več skupaj.

(Ruski pregovor)

• Protitež za petdeset sovražnikov je en prijatelj. (Aristotel, starogrški filozof)

• Prijateljstvo je rastlina, ki jo je potrebno pogosto zalivati. (Angleški pregovor)

• Prijatelj je človek, ki ve vse o tebi, in te ima še vedno rad.

(Elbert Hubbard, ameriški pisatelj, filozof in novinar)

• Le resnični prijatelji te opozorijo, ko imaš umazan obraz.

(Sicilijanski pregovor)

• Prijatelj senci tvoji je enak, ki zvesto za teboj se vije, dokler ti sreče sonce sije. A ko se pripodi oblak, ko sonce ti zagrne mrak, se tudi senca tvoja skrrije.

(Simon Gregorčič, slovenski pesnik)

• Izbiraj prijatelje kot svoje knjige: redke, toda izbrane. (Angleški pregovor)

• Pravi prijatelj pride, ko drugi odidejo. (Neznani avtor)

• Ni tisti tvoj prijatelj, ki te hvali, ampak tisti, ki te graja. (Slovenski pregovor)

• Življenje brez prijateljstva je prazno. (Cicero, rimski politik in filozof)

• Če imaš prijatelja ob sebi, ni nobena pot predolga. (Japonski pregovor)

• Moj najboljši prijatelj je tisti, ki potegne najboljše iz mene. (Henry Ford, ameriški podjetnik)

• Če obrekujejo tvojega prijatelja, obrekujejo tudi tebe. (Etiopski pregovor)

• Počasi si izbiraj prijatelja, menjaj ga še počasneje.

(Benjamin Franklin, ameriški izumitelj, znanstvenik, pisatelj in politik)

• Padeš lahko sam, da se pobereš, pa potrebuješ prijatelja. (Judovski pregovor)

Izbral Jože Jan

KOLENDAR

Verski program tedna na: <https://sites.google.com/view/robertbrest>

Moj Gospod, tvoje ime bom slavil med angeli.

Tukaj sem, da zapojem pesem ti.

(Psalm 138)

16. julija 2020 je odšel k Stvarniku naš mož, ati, tast, stari ata, brat, stric

† ANDREJ SELAN

Ohranili ga bomo v najlepšem spominu. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani v času njegove bolezni, ga spremljali in zanj molili.

Posebno se zahvaljujemo dr. Adrijanu Gaserju in dr. Jožetu Rožancu za nasvete in zdravniško pomoč.

Najlepša hvala msgr. dr. Juretu Rodetu, g. Robertu Brestu, g. Franciju Cukjatiju in g. Robertu Scardamaglia za duhovno oskrbo ter podelitev zakramentov.

Žalujoci:

Žena: Marija roj. Mehle.

Sinovi: Andrejka in mož Marko, Marjanka, Marta in mož Marcelo, Martin in žena Ingrid.

Vnuki: Andrej, Marjan in Lucijana Vombergar. Tatjana, Martin, Katja in Magdalena Brula. Valentin, Kamila in Danilo Selan.

Brat: Tone in žena Vladi.

Svakinje, nečaki, bratranci ter ostalo sorodstvo.

Argentina, Slovenija, Rusija.

Vsi bomo enkrat zaspati, v miru počivali vsi, delo za vselej končali v hišo očelovo šli.

Z bolečino v srcu sporočamo Vam, da je svojo življensko pot v 82. letu sklenil naš ustanovitelj MPZSJ, dragi prijatelj, ljubitelj glasbe, navduševalec mladine, neumoren delavec slovenske skupnosti v Argentini

† g. Andrej Selan

zborovodja

Rojen na Trati pri Velesovem. Umrli v Buenos Airesu, Argentina

16. julija 2020

Žalujoci Mešani Pevski Zbor San Justo

Počivajte v miru!

Svobodno Slovenijo podpirajo

KOPAC S.A.
Fábrica de tubos y envases de cartón

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

briganti
PREMIUM LEATHER SHOES

GOLOMAX
SUPERMAYORISTA DE OFERTAS

CKC
LABORATORIOS CKC
ARGENTINA S.A.

CA
CONSULTORES
ASOCIADOS

oblak